

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLE

Megjelenik minden pénteken egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János; Berde Áron, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor,**
helyettes szerkesztő: **Szabó Sámuel.**

Tartalom: Havi emlékeztető, decemberre. — Különfelék az állattenyésztés köréből, I. Szentkirályi Ákos. — Külföldi húskivitelünk jelen állása, Fretwell János. — A nyers hús kiviteli ügye. — Húskivitel Angliába. — Az idősb gyümölcsfák ápolása, Szabó Sámuel. — A csicsóka, Erdélyi Károly. — Székely házi-ipar. — Az, ideai alacsony buza-árak hatása Amerikában. — Időjárás. — Vid. gazd. tudósítások: (Kolozsvár, Szentmihály, Szék, Sz.-Somlyó, Czelná). — Szerkesztő postája. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Havi emlékeztető.

December.

Ház és udvar. Magtári gabonakészletek megforgatandók, nehogy dohosodás vagy penészedés által károsodjunk. Zivataros időben a gazdasági személyzet rostál. A magtár ablakai zárva tartandók és ha még is a tető vagy ablak hézagjain hó sodortatnék magtárunkba, azt ne hagyjuk ott elolvadni, hanem hordjuk ki.

Az épületek mellé gyűlt s szélről odasepert havat, lapátal eltakarítjuk.

Nem eléggé szellős padlásokon felhalmozott csős törökbuzát időnként meg kell forgatni, a penészes vagy érelleőbb csöveket kiválogatva meddő sertésekkel meg lehet étetni.

A cselédség hideg időben gyakran felesleges tűzrelvélőt fogyaszt, ez szorosan ellenőrzendő; továbbá a kémények tűzveszély ellen, két hetenkint megsepertetnek. Midőn az idő zordonsága miatt a cselédség külső munkát nem végezhet, seprő vagy kosárkötéssel, továbbá szerszámfa kinagyolásával sat. foglalkoztatjuk.

Jégvermek megtöltetnek; ezzel nemcsak kellemetesebbé tesszük vele a forró nyarat, hanem egészségi szempontból is szükséges.

Minden gazda, ha eddig elmulasztotta, vegye szemügyre takarmánykészletét, hasonlítsa össze a szükséglettel és ha azt találja, hogy nem tejlhetnek ki állatai, abrakkal, segít; vagy míg a keményebb idők tartanak, beszerzi az előre látható hiányt.

E hó utolsó napján lezártnak a számadások, cselédek váltóznak, esziközök leltározatnak.

A varjuk már ellátogatnak a széris kertekbe és megkezdik a széna, szalma, polyvakazlak tetejét; varjupásztor nélkül készletünk ne hagyassék.

Szántóföld. E hónapban rendesen keményre fagyva fehér lepel fed szántóföldünket és így minden művelési munka szünetel; ha azonban lanyha idő állana be, az őszi szántás folytatható és a megkésztetett vetés bevégezhető. De ha hever az eke, annál sürgősebben forgolódjunk a székkel; hordjunk ki minden kiszállítható trágya-anyagot, mert csak így használhatjuk fel a téli időt sikeresen.

Rétre, kaszálóra, luczernásra hordjunk apró érett trágyát és terítsük el azonnal; e felültrágyázással leendő takarmánytermésünket megkésztesszük. A hamut és kormot ugyancsak oda hordjuk és széthintjük. Minthogy sok helyt a durvább gyapjas juhok szabad álláson kapják takarmányukat, intézzük az etetést úgy, hogy mindenkor más helyen egyenek. Így az elhullott ganaj talajunk termő erejét fokozza.

Állattenyésztés. A gazdaság mozgatója, a jármás ökör, e hónapban sovány takarmányozásban részesül, mert többnyire csak szalma és polyva nyári nehéz munkájának jutalma.

Törökbuzaszár és szalmaféle szecsának vágatik. Eleintén a cselédség idegenkedik a füllesztéstől és a marha sem áll a jászolhoz, de néhány nap elteltével hozzá szoknak és jól fogják magukat érzeni.

Sima, jeges úton az ígás ökör meghornyolandó vagy megvasalandó, hogy lábtörések elkerültsenek.

Az ígás lovak, ha istállóban lépokróczozva állanak is, munkaközben, legyen az idő bármily hideg, kitakarandók. Jeges időben csak éles vasalással bocsássuk utra; legcélszerűbb srófos patkót alkalmazni, melynek éles sarkai úton, tompa sarkai pedig otthon csavartatnak a patkóba.

A ménesbeli lovak patái, télen legalább kétszer kitakarítatnak; főképen a csikók pata-képződését kísérik figyelemmel, hogy a szabályellenes, ferde pata-képződéseket megakadályozhassuk.

Az istállók szellőztetését, úgy délfelé a ménesbeli lovak kibocsátását el ne mulasszuk.

A hasas koczák törökbuzával, általában szemmel és eleget friss vízzel tartatnak. A gumókat egyék a meddők. A sertések hizásuk utolsó szakában gyakran vesztik étvágyukat, ily esetben, adunk nekik kevés nyers húst.

A juhok már beszorultak és jó étvágygyal ropogtatják az eléjük vetett takarmányt.

A göbölők még gumókkal élelmezteknek.

Itatás előtt a vályuból a jég kivágandó.

Minden időben, de leginkább ünnepnapokon szükséges az istálló felügyelet; a cselédek is ünnepelnek és akkor állatsegregünk az ünnep dicsőségére koplal.

Szőlő. Egyéb szorgos dolog nem lévén, trágyát hordatunk és pedig friss és nem korhadt trágyát; a trágya ugyanis nem arra való, hogy csupán a benne levő elemek táplálják a növényt, mert ez igen kevés lenne, hanem a tápláló anyag benne van a megtrágyázandó földben, csak hogy oly durva állapotban, melyet a növény nem képes megemészteni: a termő föld ugyanis, ha apróra vizsgáljuk, elmállott kőzet- és ásványdarabkákból áll és ezek, mint ilyenek, a növény táplálására nem alkalmasak; kell tehát valami utón-módon ezen durva anyagokból valami hasznosat sütni-főzni — és itt kereshetjük a trágya jótékony hatását. A friss trágya, mint tudjuk telítve van állati húgygyal és ürülékkel, mindkettő a korhadásnál vagyis erjedésnél két légaemű gázt, az ammoniákat és szénsavat fejleszt; ezen láthatatlan szellemek vannak felruházva azon Herculesi erővel, mely a kőveket feloldja és feldolgozza olyan eledellé, melyet a növényi gyomor megemészten. A trágya tehát inkább csak közvetítő munkás a táplálék megszerzésében. A téli hideg akadályozza a korhadást és ezért kell csak tavasszal a trágyát rendeltetése helyére elhinteni. A tökéletesen korhadt trágyának is meg van a maga helye: midőn sovány talajba ültetett gyöngé növénynek rögtön táplálékot akarunk nyújtani; itt már a friss trágya alkalmazása volna káros, mert rothadásával a gyenge növényt is megrontani.

Pincze. A pinczében most kezdjük meg az új borok első iskolázását és mint januárban is megirtuk volt: seprőjükről lehúzzuk, nem sokat gondolván vele, ha zavarosak is; kéneznit a bort nem szabad, de igen is kell a megürült és tisztára mosott hordókat nemcsak most, de minden hónapban egyszer. Egy 5½ hécot-literes (50 vedres) hordóra elég egy fél rudnyi kénlemez, mely ha elégett, a hordót keményen befojtjuk; így aztán van mindig tiszta edényünk, melyet forrázni nem szükséges, csupán friss vízzel egyszer kiöblíteni. — Az új év tele hordókat és tiszta pinczét találjon!

Gyümölcsös. Keményebb időjáráskor fő teendők: a hernyószedés, a fáknak a nyulak rágásai elleni védelme és a trágyázás; lágyabb időjáráskor pedig a fák körül a föld felásása, gödrök és vízfelfogó árkok készítése, a fák törzseinek tisztán tartása a szűkséghez képest a korona ritkítása és ujitása. Az ültetvényekről készített leltárt le kell tisztázni. Cinkusok (Jegytablák), karók rossz időjárásakor és esténként készíttetnek. A pinczékbe eltett gyümölcsök válogatására kiváló gondot kell fordítani és a roszszakat gondosan el kell távolítani.

Falskola. A jövő tavasszal falskolának szánt terület földje fagyos időben rigoliroztatik. Lágy időjárásakor oltógalyakat kell szedetni. A már megrendelt csemetékét ásassuk ki és azokat elküldésig földdel takartassuk be.

Konyhakert. A konyhakert megtrágyáztatik és lágy időjárás alkalmával földje jó mélyen felásatik. Falevelekkel elfedett növények fedeleire gondot fordítsunk, hogy azokat a szél el ne hordja; a hol szükségét látjuk megújítjuk.

A melegágyakhoz, friss lótrágya beszerzésére gondunk legyen. A veteménymagvak tisztogatását és rendezését megkezdhetjük; a hiányzó magvakat most rendeljük meg, hogy a kellő időre megkaphassuk. Melegágykeretek, ablakok, takarók készíttetnek és a roszszak kijavíttatnak. Pinczékbe és vermekbe eltett veteményeket a rothadástól óvni kell.

Diskert. A virágházi vagy szobában teleltetett növények ápolására u.

m. a szárazlevelek eltávolítása, öntözése, világosság és kellő melegedésre gondot kell fordítani. A virágmagvak tisztítását és rendezését végeztessük és a hiányzó magvakat rendeljük meg.

Méhészet. E hónapban kezdődik nálunk a méheknek 90—120 napig tartó éjszakája, mi alatt nem sokat bibelődünk velük. A méhek körül felállítjuk mindazon töröket, melyeket egérfogásra szoktunk használni; a kasokat úgy kell eltakarni, hogy a rájuk ugráló macska, a méhek téli nyugalmát ne zavarhassa. Más ellenség — kivéve a rosz indulatu embert, — ha jó móddal raktuk el méheinket, nem bántja őket, de az egerek nagy pusztítást képesek végrehozni; nemcsak a folytonos zaklatás, hanem a rágesálás és piszok által is.

A méhész jól fogja tenni, ha a beállott munkaszünet alatt, elméleti méhészeti ismereteinek gyarapítására törekszik; hasznos szakmunkák, folyóiratok olvasása és társulás útján való eszmecsere által! Enélkül akárki elmarad az időtől!

Erdészet. Fő h a s z n á l a t. A vágatás tovább folytatatik, kivéve a magasan fekvő helyeket, hol a nagy hó akadályoz. Szálfák és tönkök, szállításra előkészíttetnek. A tűzifa öble rakatik. Erdőmivelés. Fenyő- és körzismag gyűjtetik. Erdővédelem. A falopás a legnagyobb figyelmet igényli; a favágó munkásokra szintén nagyon kell vigyázni. V a d á s z a t, mint novemberben. —

Különböző állattenyésztés köréből.

I.

Nem rég irtak a lapok egy angol Fretwel nevű úrról, ki beutazta bérczes hazánkat is, hogy lássa: vajjon lehetne-e tőlünk húst szállítani Angliába? Ezen hírnek, mely a külföldnek hozzánk közeledése mellett tanuskodik — igazán mondom megörvendtem; azonban sajnós ám! hogy velünk még mindig úgy kell bánni, mint az álmos emberrel: nem ébredünk mi fel, ha csak meg nem ráznak és pedig hatalmasan rázzanak! Nagyon itt az ideje, hogy állattenyésztésünk azon ágára is fordítsunk egy kis figyelmet, mely eddig majdnem szóba sem jött t. i. a hústermelésre.

Fontos kérdés azonban itt az: miként fogjunk a dologhoz? Importáljunk-e elősmert húsfajtákat vagy pedig javítsuk a meglévő anyagot magamagából? Azt hiszem, hogy — tekintve itt csak a szarvasmarhát és a tenyésztők nagy zömét — addig is, míg főleg a takarmányviszonyok jobbra fordultával, reá kerül a sor a keresztezésre — igyekezzünk azt, a mink már van, jobbá tenni!

Ennek elérésére kettőnek kell beteljesedni: először termeljünk több takarmányt és másodsor jobb takarmányozás és helyes kiválasztás által vigyük ki azt, hogy fajtánk hamarabb kifejlődő legyen! Nagyon természetes, hogy a kiválasztásnál a hústermelésre alkalmasabb testrészek helyes alakulására különösen figyelmet kell majd fordítani, mert hiszen igen jól tudjuk, hogy nem mindenik testrészen terem egyenlő sok és jó hús.

A kiválasztás ezen szempontja tekintetéből, legjobb utasítást az angol, ugynevezett húsfajták adnak. Ezek mindenikénél a törzs mellső harmada, mely közvetlenül a vállak mögött terjed és a törzs hátsó harmada, mely a csipőknél kezdődik, minden részében széles és hosszú, egyszóval terjedelmes: széles és mély a szügy, széles, hosszú és lapos a mar, szélesek és hosszúak a vállak, a far szint ilyen és emellett egyenes vonal-

ban van a hátal és lapályos; szélesek és hosszúk a konczok és czombok, ugy szintén széles és mély az a rész, melyet látunk, ha a marhát hátulról nézzük. Az ilyen terjedelmes testrészekre azután vastag és hosszú izmok férnek el, tehát sok hús rakodhatik le. Még egyre kell ügyelnünk, midőn hústermelésre veszünk vagy választunk ki állatot; t. i., hogy a csontváz finom legyen.

Nem egy a szives olvasók közül, szarvasmarha-fajtánkra gondolva, rázni fogja fejét arra, hogy a csontváz finom legyen. És valóban ez a pár szó és az, mit fentebb a koráufejlődésről mondtam, kényszerít e tárgynál tovább maradnom. Hibát követnék el, ha nem tenném, — mert érzékeny, alig helyre hozható kárára válna szarvasmarha-fajtánknak, ha mindenik tenyésztő egyszerre elkezdene finom csontvázat keresni és minden móddal arra törekednék, hogy a borjak gyorsan hamar fejlődjenek; hogy ne, mint most, 4 éves, hanem már 2 éves korukban felnöttek legyenek.

Hogy ökreink mindvégig oly jók, elmondhatjuk világhírűek lehessenek, mint a milyenek a mostaniak — szükséges, hogy: ök, mint szülők, borju korban jó és elég takarmányon, ne gyorsan fejlődjenek és a sok szabad mozgástól erős csontuak, aczélos izmuak és edzettek legyenek, az időjárás viszontagságai ellen. Ebből kitűnik, miszerint egyazon tenyészetben a most megbeszélt két czélt, egyúttal, nem lehet elérni.

Egyiknek a másik mögött háttérben kell maradni; ha valaki mégis mindkettőt czélul tűzné ki — mert a két külön czél különböző testalakulatot, a szervezetnek különböző működését, de nemcsak ezt, hanem még különböző vérmérsékletet is igényel.

Éppen ez okból igen-igen figyelemre méltó az, mire egyik jelen gazd. írónk figyelmeztet és minek lényege oda megy ki, hogy helyes munkafelosztásnak kell bekövetkezni. Munkafelosztásnak kell bekövetkezni és pedig — szerény nézetem szerint — nem csak akként, hogy a síkföld gazdája igásállatok tenyésztésére, a több takarmányu felföld és bércezes vidékek tenyésztői pedig tej, illetőleg hústermelésre fordítsanak főfigyelmet, hanem a munkafelosztásnak — meglevő fajtáink határai között is — ma a különböző talaj és éghajli viszonyok között, mindenütt érvényre kell emelkednie; ugy tej, mint hústermelő állatok, de főleg és különösen igás ökrök előállításának tekintetéből. Ennek szükségét bebizonyítandó, csak egy példára hivatkozom: minden bércezesvidék gazdája tudja is, hogy a síkföldről került ökrök igen hamar megszinylik a hegy-völgyös utakat és nem versenyezhetnek a tömöttebb, jobb kötésű hegyi ökrökkel.

Sokan lesznek talán, kik nem hiszik igaznak, mit eddig mondtam! Sokan fognak kételkedni abban, hogy a különböző haszonczélok csakugyan különbözőleg működő szervezetet igényelnek, pedig még többet mondok és bizonyítani is tudom, hogy egyazon haszonczél az erőtermelés, az erő kifejtés a szerint, a mint az egyik vagy másik irányba vételek igénybe, az izmok működésének más és másféle nyilvánulá-

sát tételezi föl: innét van, hogy a jó igás ló nem lesz jó hátas paripa és viszont (ámbar viszont kevésbé).

A következőkben elmondom röviden ennek a ténynek okát; nem kívánván, hogy pusztá szavamra elhigyjenek olyasvalamit, a mit nem indokolok.

Az igásló lépésben jár vagy legfeljebb ügetve húzza maga után terhét és ezen egyforma munkában a hátsó végtagok mellett különösen háta van igénybe véve; izomzata olyanformán edződik, hogy bizonyos mértékben feszes lesz, minek folytán főleg a hát hajlékonysága csökken és az egyes izmok kevésbé képesek gyors és ruganyos összehuzódásra.

A hátsólótól ép az ellekezőt kívánjuk, mert az erős izmok aczélos gyors és ruganyos összehuzódása, az egyes testrészek szabadsága, élénk mozgékonyaság, erős, de mégis hajlékony hát jellemzik a jó paripát; ilyen lesz az helyes és kellő betanítás után.

Egy példa az életből, saját magunkról, igen jól megvilágítja a mondottakat! Tessék állitson valaki egy munkában edzett napszámost a circus porondjára, lássuk megtudja-e tenni — akármily erős legyen is — azt, a mit a bukfenczhányó meg tud csinálni?! bizonyára nem: merev, eszellen, ügyetlen lesz minden mozdulata. A bukfenczhányáshoz is erő és pedig nagy erő kell, a mi napszamosunk is szintén nagy erővel rendelkezik, — de az egyiknek ereje olyan, mint az aczélrugó; a másiké, mint a sodronykötél. Azonban a circus hőse sem fog tudni ám naphosszat kapálni, kaszálni! ugy megfájdul bele a dereka, hogy azt sem tudja az övé-e?

Szentkirályi Ákos.

Külföldi húskivitelünk jelen állása.

Minthogy ezen kérdés nagy fontossággal bír Kolozsvar kereskedelmére és az erdélyi részek gazdaságának s marhatenyésztésének emelésére — kérem önt, sziveskedjék nekem helyet adni, hogy a kérdést bővebben részletezzem.

Midőn utolszor valék az Egyesült államokban (1875. decemberétől 1877. april haváig), nagy érdeklődéssel tanulmányoztam az akkor fejlődésének első szakában álló vállalatot, melynek czélja New-Yorkban levágott marhahúsnak Angliába szállítása volt, hol e hús metermázsája (100 kilo) 75 frt. átlagos áron kelt el. Visszatérve Európába, azonnal puhatolni kezdém, hogy a sikerdús amerikai mondszereket nem lehetne-e az erdélyi részek javára alkalmazni; annyival inkább, mert az angol kormány — hogy marhanyájainkat a marhavész behurcolásától megóvja — azon eszmével foglalkozott, hogy az élő marhának Németországból szállítását az eddiginél erősebb ellenőrzés alá vegye.

A marha levágása a tenyésztő helyen, s a fris húsnak amerikai rendszer szerinti szállítása, egyedüli radikális eszköznek látszott előttem, hogy a magyar marhatenyésztő egy angol beviteli, vagy porosz átviteli tilalom rossz következményeitől megóvva legyen.

1877. jun. 4-én Müller berlini tanár kijelenté az angol enquete-bizottság előtt, hogy minden kísérlet, levágott húst az

orosz-galicziai határról Bécsben szállítani, kivétel nélkül megihusult.

Azon alkalmat, midőn 1877. szeptember és october havában Ausztria-Magyarországban utaztam, fölhasználtam annak megvizsgálására, hogy Müller tanár ur állítása jogosult volt-e — s hogy Ausztriában miért nem lehet elcsomagolt friss húst Gallicziából Bécsbe szállítani? holott az amerikaiak azt legjobb állapotban küldik Chicagoból New-Yorkon át Liverpoolba; sőt a „Frigorifique“ gőzös 102 napig tartott utazás után is, a húst jó állapotban szolgáltatta át.

Meglátogattam a bécsi fogyasztási egyesület árucsernokait; megtekintém a húst s a jég-vaggonokat s a gallicziai kísérlet megihusultára nézve következő okokat véltem fölfedezhetni:

1. A levágott marha gyöngé minőségét és könnyű súlyát;

2. A hús hiányos preparálását.

Amerikában rögtön a levágás után hűtő vermekbe helyezik a húst, 24 óráig 1—2 R. foknyi hidegben tartják, gondosan bevarrják s így aggatják föl a jégvagonokba. A gallicziai húst ellenben előleges hűtés nélkül dobták be a vagonokba.

3. A vagon hiányos szerkezete. Ez Amerikában légmentesen el van zárva, egészen tiszta s az abban fölaggatott hús csupán vegyileg tiszta, száraz, hűtött levegővel jön érintkezésbe. Ellenben a gallicziai Lajos Károly-vaspálya vagonjai úgy a jég mennyisége s minősége, a hűtés és szellőztetés tekintetében, mint a tisztaságra nézve: sok kívánni valót hagytak fenn.

4. A hűtővermek hiánya Bécsben a hús eltartására, míg azt el lehetett adni.

Azt hívém, hogy ha az amerikai berendezést mintául vesszük, Kolozsvárt — mint az erdélyi részek alkalmas központjában, — továbbá Aradon, Temesvárt, Nagyváradon stb., a magyarországi marhatenyésztők a marha- s ürühúst nemcsak Angliában eladhatják, de még legelőmarháik húsának is jobb piacot teremthetnek, Németország s Ausztria-Magyarország gyárvároisaiban. Csak egyik közelebbi héten pl. a nagyon hiányos szállítási módszer dacára, 8465 darab magyarországi ürü métermázsája 180—185 frankon kelt el. Mennyivel előnyösebb volna azonban, úgy az előállítóra, mint a fogyasztóra nézve, ha csupán a hús szállíthatnák. Ez irányban az út már meg van törve, — minden héten megy már néhány jégvagon levágott ürühús Münchenen, Avricourton át négy nap alatt Párisba s az ürühúst — mely nem alkalmas a londoni piacra — Párisban előnyösen adják el. Egyik közelebbi budapesti marhavásáron is, 600 darab hizlalt marhát, 100 kilonként 42 fttal vásároltak francia számlára.

Midőn visszautaztam Londonba, megtudtam, hogy egy ott már fennálló társulat azon tervvel foglalkozik, hogy Bécsben vágóhidakat s hűtővermeket rendezzen be, azon célra, hogy a londoni húspiacot, Bécsben vágott hússal lássa el.

Bécsben eszközölt vizsgálódásaim után, úgy gondoltam, hogy a társulat nagy hibát követ el, ha operatióit az osztrák

fővárosban kezdi. Ezenkívül egész különösen erdélyrészi érdekeknek kívántam szolgálni, s ez okból a Society of Arts Journalban egy cikket irtam e czim alatt: „Transylvania as a source of Food Supply.“*) E cikk következménye volt a kolozsvári kereskedelmi és ipar-kamarának 1878. jan. 29-ről a budapesti királyi kereskedelmi ministeriumhoz intézett jelentése, melyből kitűnik, hogy a kolozsvári marhatenyésztők jó marhahúst métermázsánként 52—56 ffron adhatnak. Minthogy New-Yorkban a hús ára 1876. kezdetétől egész maig sohasem volt olcsóbb 5 pence-nél angol fontonként, (100 kilo = 221 font, 240 pence = 11 f. 50 kr. métermázsája tehát 53 forint; de olykor 58½ ffrtot is elért); minthogy a kolozsvár-londoni szállítás nehezen kerül többbe, mint a new-york-londoni, s a sokkal rövidebb szállítási időt tekintve, egy sikerdús üzlet föltételeit véltem felfedezni, 1878. márczius 29-én közzétettem egy kivonatot a kolozsvári kereskedelmi kamara jelentéséből, — az egész jelentést pedig átadtam Tallermann urnak, a hús-beviteli társulat igazgatójának. Azon reményben, hogy őt és társulatát Bécs helyett Budapest és Kolozsvár részére nyerem meg, — június végén Tallermann és Burkett urakkal találkoztam Bécsben. A bécsi körülmények újabb, behatóbb megvizsgálása megerősített szándékomban. Budapestre hoztam az urakat megmutattam nekik az itteni vágóhidak előnyeit s meglátogattam társaságukban a legjobb marhatenyészdéket. Tallermann és Burkett urak azonban Gallicziába és Bukovinába is el akartak menni, s így egyedül kellett Kolozsvárra utaznom.

A kolozsvári consortiummal megállapított árt megsürgönyöztem Tallermann urnak Csernoviczba, de Burkett által aláírt választ kaptam, hogy az ár igen magas. Utam bevégezése után, melyet Arad, Temesvár, Szeged, Budapest érintésével tévők, Bécsbe érkezve megtudtam, hogy Tallermann és Burkett urak már visszatértek Londonba. Julius 25-én én is odautaztam, hogy a magyar érdekeket az egész igazgató-tanács előtt képviseljem. Uti jelentésem a budapesti operatiók azonnali megkezdését ajánlá, az ottani közvágóhid fölhasználásával; ajánlottam ez operatiók kiterjesztését Kolozsvárra, mihelyt az ottani consortium késznek nyilatkozik a húst szabály szerint adni; kiterjesztését Arad, Temesvár, Szeged, Nagyváradra, mihelyt a viszonyok az üzlet ily elágazását kívánatossá teszik.

Jelentésemet az igazgató-tanács többsége jóváhagyta. A kivitel azonban Tallermann és Burkett urakra bízott. E kivitel nekem nem tetszett. Én erre a londoni sajtóban egy kis könyvet jeleztem, ily czim alatt: „Az egyszerű igazság a délkeleti Európából történő hús-behozatalról, pár tanácsadó szó és intés azok számára, kik húsbehozatali társulatok részvényeik akarják vásárolni; ifj. Fretwel Jánostól.“

Nemsokára megnyertem a társulat ügyvivőségét Magyarországra nézve, azon föltétel alatt, hogy Budapestre jöjjenek. Berlinbe utaztam, hogy a két kormány tárgyalásainak állásáról szerezzek tudomást, melyek a magyarországi husnak Németországon át az északi tengeri kikötőkbe szállítására nézve folytak. De itt azon meggyőződésre jutottam, hogy Bismark urnak

*) Erdély, mint élelmi szerek forrása.

sokkal inkább szíven fekszik az, hogy sok magyar emberhús a bosnyákok által, mint marhahús általunk, angolok által mézszároltassék. Mert a mi mézszárlásunk Ausztria-Magyarországot erősíti, a bosnyák pedig meggyöngíti.

Bécsben és Budapesten ismét találkoztam Tallermann urral; elolvastam levelezését a kolozsvári kereskedelmi kamarával, melyből kitűnt, hogy csak azon kívánság, hogy az üzlet a hideg idő beálltáig halasztassék, idézett elő fennakadást a tárgyalásokban. Egy értekezleten, melyet közlebről Bécsben Tallermann Dániel urral folytattam, azon utasítást nyertem tőle, hogy tegyem meg a szükséges intézkedéseket a marháknak Budapesten vágatására. Most csupán a londoni igazgató-tanács határozatát várom, hogy itt munkához lássak.

„A gyom gyorsan nő.“ De ha az ember solid alapokon akar egy üzletet létrehozni, nem szabad türelmét elvesztenie, s e mennyiben akaratomtól és erőmtől függ, e húskiviteli kérdésnek városuk és országuk érdekeinek megfelelő módon kell megoldatnia.

Az öné

Ifj. Fretwell János.

A nyers hús-kivitel ügye.

Hazai lapjaink tüzetesen kezdenek e tárggyal foglalkozni, hanem elvégre is oda megy ki a dolog, hogy még csak Bécsset sem láthatjuk el nyers hússal. Nem mintha ilyest az alföldön fele áron eleget ne kaphatnánk, hanem azért, mivel Bécs ellátását hússal, kezükbe kerítették a pénzemberek s ezek nem engedik, hogy bárki fia velök versenyezzen. Ők szedik össze a sok élő marhát; oly olcsón, hogy azokat ezer baj közt Bécsbe szállítva is oly olcsón adják, hogy a mézszáros a bőrt, szarvakat mibe sem számítja; oly olcsón, hogy a hússal kivitt bőrt és faggyuféléket Bécsből vásárolják az alföldi pl. temesvári iparosok. Kétséget sem szenved, hogy az élő marhák szállításánál sokkal czélszerűbb lenne, azoknak csupán ehető s illetőleg a bécsiek által kedvelt (főkép hátsó) részeit szállítani. Ebben azonban a vasúti társulatoknak is segítkezniök kellene, oly szállító jeges kocsik forgalomba bocsátásával, minők a friss hús szállításának nyárban nélkülözhetlenek. De ezt nem tesszik; hanem viszik, beteggé rázkodtatják a szép hizott marhát s aztán Bécsben még annak is ki van téve, hogy „veszélyes beteg“-nek deklarálják az egész szállitmányt. És ez mégis így történik, mert a bécsieké a pénz s a magyar gazdaközönségnek nincs pénze egy oly vállalatra, mely 30—40% tiszta hasznot adhatna. —

Húskivitel Angliába.

A nálunk is fáradozó angol húskiviteli társulat Bécsben vágóhígnak akart állítani, s hetenként 500 ökröt szándékozott Angliába kivinni, mely ökrök nagyrésze, — mint az a bécsi piacon általában az eset, — Magyarországból került volna. A bécsi tanács ez ötletből a helytartósághoz azon kéréssel fordult, hogy a vállalat engedélyezése, illetőleg a már megkezdett építkezés függesztessék fel addig, míg oly megállapodás

jön létre, mely Bécs élelmezési érdekeit megóvja, miután hetenként 500 marha kivitele által a város élelmezése, a húsarak emelkedése miatt szenvedne. —

Az idősb gyümölcsfák ápolása.

A csendes tenger szigetein, a vad népek között uralkodik néhol az a szokás, hogy öreg szülőiket a gyónütik — s megeszik; csupa szeretetből, hogy az öregség terheitől megmentsék őket. Mindig ez a példa jut eszembe, valahányszor gyümölcsöseinkben az öreg fák sorsát látom.

Ifju korban nagy gondot fordítunk csemetéinkre, — hiszen a gyermeknevelés mai napság divatos jelszó! — de ha egyszer fánk férfi korra jutottak s termőre fordultak: legtöbb helyt rábizzák az isteni gondviselésre. Ki győzné tovább is azt a pepecslő gondozást, tisztogatást egy nagy fánál? tisztogassa magát, táplálkozzék saját emberségéből. De teremjen ám minden esztendőben, különbe vége a becsületnek!

Ennek aztán rövid időn meg is látszanak következményei. Az ágak fölkopaszodnak, úgy hogy csak az ághegyeken fityeg a lomb és termés; egy-egy vastagabb ág ki is szárad; a romlás tovább terjed; odvasodik s végre száraz betegségben elpusztul.

Az ember férfi kora delén leghasznosabb tagja a társadalomnak; a gyümölcsfa is kifejlett, idősb korában fizeti vissza gazdag terméseivel a ráfordított fáradságot: csak idő előtt el ne betegesedjék a kellő ápolás hiánya miatt. Erről az ápolásról akarok egyetmást röviden elmondani.

— Legjobb idő, az idősb fák tisztogatására, a nyár végétől, késő őszig terjedő időszak. Sőt épen most, a termés leszedése után, levélhulláskor, legkevesebb kárral tisztogathatjuk őket.

A száraz ágak jól megismerszenek s töből lefűrészelhetők; az igen sűrű nagy ágak közül is, egyik-másik: a nedvkeréngés zavarása és az ejtett seb helyének romlása nélkül, legezészerűbben eltávolítható.

Minden ejtett sebet, éles eszközökkel, csontorga nélkül simára kell metszeni s akkor rögtön sűrű kátránnyal jól bemázolni; ez beleszivódva védi a fát a további romlástól. A mohát, fölcseresepedett kérget, mely ilyenkor az őszi nedvesség hatására föl van lágyulva, könnyen le lehet vakargatni, kemény fából készült fa-késsel, vagy tompa vaskóval, melyet egy-egy rozsz kapából vagy ásóból készítettünk. A letakarított szárazságot halomra kell gyűjteni s megégetni; temérdek ártalmas rovar, mely téli szállásra oda húzódott, semmisítünk meg ily módon.

Mikor minden tisztogatással készen vagyunk, következik a bemázolás. Ifjú meszet készítsünk, melyhez egy kevés szitált hamut és agyagport lehet keverni s ezzel meszeljük be az idősb fák megvakargatott, csupasz kérget egészen addig, hol az ágakon a simahéj kezdődik. Továbbá tartsunk készen közönséges fatapaszt s kenjük be vele minden megkátrányozott sebet, hogy a levegőtől s téli nedv és hideg behatásától el zárva legyenek.

Egy-egy becsesebb, odvas vén gyümölcsfát is még évek sorára életben tarthatunk, ha ilyen formán bánunk vele. A fa odvából az elkorhadt, porladó részt jól ki kell takarítani s bele öntött kátránnyal bemázolni; ekkor közönséges vakoló mész közé rakott kisebb-nagyobb kavics-kövekkel tele tömjük a fa üreget egészen s felül egy-két fedél-cseréppel fedjük be, hogy eső és hólé bele ne szívároghasson. Ha idővel a vakolat megroskad: mindannyiszor utántöltjük az üreget, a netalán támadt mélyebb repedésekbe hig meszet öntvén.

Igylehet megifjítani; állandó jó karban s életben tartani az idős fákat.

A ki nem hiszi: — próbálja meg; biztosítom, hogy nem vallja kárát.

Szabó Sámuel.

A csicsóka.

A csicsóka (topinambour) méltatlanul mellőzött gazdasági takarmány-növényeink egyike. Ezzel azonban korántsem azt akarom ám mondani, hogy a csicsóka mindenütt helyén van s hogy nyakrafőre fogjunk annak termesztéséhez; hanem hogy vannak körülmények, melyekben a csicsóka termesztése kifizeti magát s e miatt igen ajánlatos. Például ha gazdaságunkban olyan talaj van, melyben sem a burgonya, sem egyéb művelési növények nem szoktak sikerülni, ott termesszünk csicsókát; mert ez bármily égalj alatt és bármily rossz talajban megterem, kivéve az egy vizenyőset.

A csicsóka élő növény; virágai hasonlók a napraforgóéhoz, magjai azonban nem szoktak megérni, miért is, mint a burgonyát, gumói által kell szaporítani. Oly talajon, hol a burgonya jó termést ad, ne termesszünk csicsókát; mert ez egyrészt kisebb hozamú, másrészt pedig gumóit csupán takarmányozásra használhatni. Ott azonban, hol a burgonya már nem szokott sikerülni, továbbá meredek hegyoldalokon, hol szántani nem lehet, a csicsóka termesztése igen ajánlatos; mert a mellett, hogy kevés költséget és munkát igényel, nedvdús gumói a marháknak, főleg a teheneknek, igen jó takarmánnyal szolgálnak.

A fordába nem kell felvenni csicsókát, részint azért, mert élő növény lévén, sok évig eltart, főleg ha némelykor egy kevés trágyát kap, részint pedig azért, mert sok apró gumó hátrahagyása által a talajt igen elgyomosítja. A hol egyszer elszaporodott, onnét alig lehet kiirtani. Ezen okoknál fogva tehát a csicsóka a fordán kívül természetű.

Elrakása és megművelése megegyez a burgonyáéval; csupán annyiban tér el, hogy feltöltögetni nem szükséges és így a munkaköltség kevesebb. Egy hektár beültetésére 10—13 hectoliter gumó elegendő. Ültetéskor a gumókat elvagdalni nem szabad; azonban ültetésre az igen apró gumók is czélszerűek. A szár october hónapban levagdaltatik és más takarmánnyal keverve s azsal szecskává aprítva vagy zölden etetetik, vagy vékony csomókba kötve, a mezőn megszárittatik. Az ekként megszáritott szárat és leveleket a juhok valamint a szarvasmarhák is télen igen szeretik. A vastagabb szárok, miket a marha megenni nem képes, tüzelő anyagul használhatók. Nemcsak ősszel, hanem nyáron is lehet a szárat 2—3-szor

levagdalni és elaprózottan egyéb zöld takarmánnyal keverve etetni; azonban ekkor a gumótermés kevesebb lesz. Egy hektár földről körülbelül 4000—6000 kilo szár- és levél-takarmány nyerhető. A gumók télen át a földben hagyhatók, a nélkül, hogy az elfagyás veszélyétől lehetne tartani. Tavasszal azonban fel kell szedni. Ez történhetik kicsiben kapával, nagyban pedig ekével, mely után napszámosok járnak, kik az eke által kiforgatott gumókat összegyűjtik. Felszedés után rendszeren mindig marad annyi a talajban, mennyi egy elültetésre megkívántatnék; így tehát újból ültetni nem szükséges. A termés, meunységre nézve, jó körülmények között közet áll a burgonyához; nedves földben és esős időjárásakor azonban igen vissza marad.

Legnagyobb érdeme azonban a csicsókának az, hogy tavasszal szedetvén ki a földből, oly időszakban szolgál a marháknak s főleg a teheneknek nedvdús takarmánnyal, midőn egyéb ilyenmü takarmány, minő a répa és burgonya már rendszeren fogyatékán szokot lenni. Csupán azért is megérdemelné, hogy gazdatársaim részéről nagyobb figyelemben részesítenék.

Erdélyi Károly.

Székely háziipar.

A háziipar-egylet választmánya nov. 21-én ülést tartott Sepsí-Sz.-Györgyön, melyen az egylet által eddig is gyakorolt len-beváltás elhatározottat, ugyszintén az ez évi nagy közgyűlés megtartása is, mely annak idejében az elnök által fog egybehevitatni valószínűleg a jövő hó első napjaiban. E gyűlésen egy pár örvendetes jelentés történt az egyesületet érdeklőleg, nevezetesen egy műfestő-intézet felállítására 500 frt és a szövészeti tanműhelyben eddigelő dicséretes szorgalommal tanult és haladott árva fiu: Mihály Andrásnak a szövészet tanulmányozása végett Szászországba leendő küldetésére. 500 frt államszegély adatott; ezeket a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium a székely ipar emelése érdekében tette. Reményünk van, hogy a szövészeti tanműhely számára áll a nádó alkalmas helyiség szerzésére kért segélyt is megnyerhetjük. Továbbá a székely közzgazdasági egylet választmányának közelebről Budapesten tartott gyűlésén a marosvásárhelyi vidéki választmány azon javaslatát, hogy Maros-Vásárhelyt az állam költségén ipariskola állittassék, élénk pártolás mellett tárgyaltatt. Azon indítvány, hogy Udvarhelyszéken a számafónás terjesztése végett néhány székely leány kiképeztetése az egylet által nyujtandó segély mellett eszközlésbe vétessék, véleményadás végett egy bizottságnak adatott ki. A jelen év őszére Budapestre tervezett székely mü-iparkiallítás létesítése ez évben lehetetlennek bizonyulván be — az ebbeli tüzetes teendők elintézésének megkezdése a jövő év elejére halasztottat, határozatkép kimondatván, hogy e kiállítás a jövő év őszén mulhatatlanul megtartatik. —

Az ideai alacsony buza-árak

minden számítást hiuvá tettek. Az amerikaiak is felültek nagy készletükkel. Így Londonban 36 shillingért adják el quartert az azon buzának, mely Amerikában 40 shillingért kel. —

Időjárás.

A mint az előjelek mutatják, hosszú ősze van kilátásunk, írja a „Nagybánya és vidéke.“ A szárnyas vadak ugyanis egészen városunk alá huzódtak. Koltó körül rendkívül sok szalonkát láthatni; a vadruccák és ludak annyira közelünkben tanyáznak, hogy a napokban egy vadlud keresztül repült városunk piacza felett. Minden arra mutat, hogy igen rövid telünk lesz.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Kolozsvár, 1878 nov. 28-án.

A legöregebb emberek alig emlékeznek oly lágy novemberre, mint az ideai volt. Legkisebb hőmérsék — 2°, legmagasabb 15°. Négy napot kivéve az egész hóban borult volt az ég; esős nap volt 9, legnagyobb eső 5¼ vonalrai volt f. hó 5-én; az összes havi csapadék 11 $\frac{5}{10}$ vonalra veszen. Szél többnyire nyugoti és északnyugoti r. t.

Szentmihály (Udvarhelymegye), 1878 nov. 17-én.

A kiválóan kedvező őszi idő mellett októberben mindennemű takaródásunk teljesen megtörtént, korábbi vetéseink dúsak, de a későbbiek is elég szépek. A zab eresztősége közepes, kalongyája (26 kéve) 25—28 litert ad, de a kalongyák sokasága az eresztés hiányát kárpótolja. A sz.-udvarhelyi piacon, nov. 12-én a zab hectoliterre 1 frt 75 kr., a tisztabuzáé 5 frttól 5 frt 40—50 krig, a töröküzáé, rozsé, elegybuzáé 3 frt 50 kron kelt. E szerint a gabona-árakbaa inkább hanyatlás, mint emelkedés észlelhető, minek oka egyfelől a jó termésben, másfelől a pénztelenségben, legkivált abban kereshető, hogy a piac zsufolva van mindennemű gabonával, mert a kinek feleslege nem is termelt, természetményét piacra viszi s potom áron is eladja hogy égetőbb szükségét fedezhesse, s kivált, hogy a folyvást növekedő adóérti végrehajtások elől menekülhessen; aztán majd kénytelen leend kétszeres árban mást venni, vagy éhezni. Nagyobb barmaink egészségesek, de a juhok nagyon is mételyeseknek látszanak, s megmaradásukhoz kevés bizalom van. A vidékünkön migindított tagosítások ügyében jelenleg sem mutatkozik semmi előrehaladás és pedig a késedelmezés a szegény földmives nép birtokának elsóványodására, terméketlenségére s így magának a népnek előreláthatólag, szegényedésére vezet. Mert a nép jelenlegi birtokát nem meri trágyázni, attól tartván, hogy az a tagosításnál másnak jutand s ő aztán új birtokát nem leend képes egyhamar kellően jó állapotra emelni. Valóban jól tennék a tagosítás emberei, ha azt vagy sietve végrehajtanák, vagy plane abban hagynák s ezzel a földmivelés terén beállott káros pangásnak véget vetnének. Török Sámuel.

Szék, 1878 nov. 23-án.

October 16-án vette kezdetét szüretünk, s 20-áig elég kellemes idő alatt véget ért. Borunk várákózson felül lett; minőségre nézve Wagner mustmérője szerint 10—15°-ig állanak. Ősziveteink ezen jó őszi időben szépen nőnek; legelőink az apró marhák még most is kapnak ételmelet. Szőlőmetszésünk bevégeződött. Házi állataink egészségesek, árak közepes. Kiss Sándor.

Szilágy-Somlyó, 1878 nov. 18-án.

Különös, de igaz, hogy nálunk most, nov. 18-án is, a szüret még mindig napi renden áll; mert jóllehet Sz.-Somlyón azt már befejezettnék lehet tekinteni, de nem a vidéken, hol a szegényebb nép egyrésze, edényhiányából, az idén talán nem is szüretelhet, mert a megelőző években adó restántiajáért a szüreti fundus instruktus — a törvény ellenére is dob alá került. Problálja azt most visszazerezni, ha tudja! Egy üres hordó valóságos kapitális; de ha musttal megtöltetik, szinte értéktelenné válik; vagyis más szóval az üres hordó még mindig keresetlik, de nem kínálják; az új bor pedig erősen kínálják, de nem keresetlik. Sz.-Somlyón a legtöbb hegyen az eredmény,

mennyiség tekintetében várákózson felüli, minőségileg tapasztalt gazdák véleménye szerint, általában sokat ígér. Rendes forgalmi árról szó sincs, kisebb eladásoknál vedrenként 35—55 krig változnak. A szüreti bajok és esős időjárás az őszi vetésekre gátlólag hatoltak s még eddig őszi csak igen kevesen vetettek, a betakarított, s forgalomra kész termények pedig, vevő hiánya miatt, nem értékesíthetők. Ezekhez járul még azon körülmény, hogy a folytonos esőzések miatt, a községi utak feneketlené váltak s egyes vidékekről a közlekedés a lehetetlenséggel határos. („Szilágy“)

—a—e.

Czelna, 1878 nov. 19-én.

A szüret, Hegyaljánkon, végét érte. Az eredmény kielégítő. A későn szüretelő nagybirtokosok minőségileg és mennyiségileg is meglehetnek elégedve. A köznép szüretelésének czukortartalma 16—20% közt változott Klosterneuburgi mérő szerint. A nagy birtokosok azonban, mint a Gr. Telekiek 20—23 foku mustot nyertek. Részletesen: Carbenet franc és Sauvignon 21%, Alexandriai és Croquant 22%, Tramini piros 23%, Közönséges faj 20%. Albert Elek.

A szerkesztő postája. G. S. urnak G-szeg. Becses küldeménye igen alkalmas időben érkezett; a többt is elvárjuk. É. S. urtól vettük következő cikkeket: „Őszi teendő a gyümölcsösben“ és „az édes gesztenye.“

Felelős szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.

Hirdetések.

(37.) Szőlővessző-eladás. (2—3.)

Alulirotnak balázstelki szőlőjéből, a legközelebbi vasútállomásra szállítva, következő eladó szőlővesszői vannak u. m.

1. Rajnai riesling (50,000 drb.) sima
vesszőnek ezre 3 frt 50 kr
ugyanannyi 2 éves gyökeres
vessző ezre 15 frt —
2. Leányka, sima ezre 7 frt —
3. Som, sima ezre 6 frt. —

E fajok borai literenként 60 kr; 25 literen feljül hitelesített edénnyel együtt. — A megrendelések Sövényfalvára u. p. Dicső-Szt.-Márton intézendők. Gerendi István.

Pénz-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve a legmagasabb összegig, 5 vagy 6% kamatra a legkedvezőbb módokat mellett, a leggyorsabban eszközöl. 5000 frton felüli kölcsönöknél feltűnő előnyt nyújt.

Bekebelezett terhek kifizetése szintén eszközöltetik.

Számos elismerő bizonyítékokkal bír a már elintézett jelentékeny ügyletek előnyös és gyors kiviteléről.

Bővebb felvilágosítást készséggel ad a hatóságilag engedélyezett

(38.) általános (1—3.)

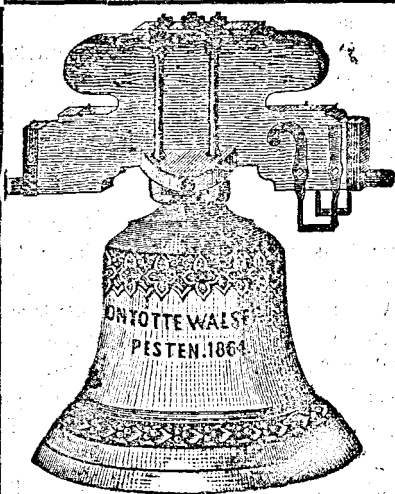
„ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtátház.

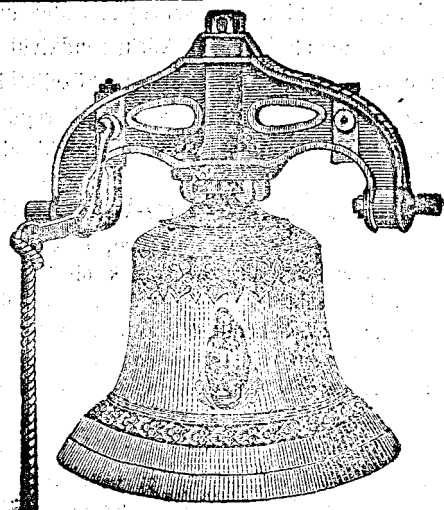
(Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.)

Tömítő-orsók, kovács-fúvók, takaró-ponyvák, tized mérleg és súlyok.

kerít- és kezi fecskendők, tüzi vedrek, pemetéák, toló- és mászó létrák

Harangok
fa és vaskalappal.
Tűzoltó szerelvények.
Borlehúzó gépek
teljesen felszerelve.
Gummi és kender
tömlők, gummi kö-
penyegek.
Szivattyus és házi
kutak, azonkívül

rugany-mérga és guttaperga áruk minden czéjra, nevezéte-
sen lapok, szellentyűk, zárkarikák, zsinórok

szerező és javító műhelye; elvállal kutak, gépek és vízvezetések berendezését és javítását (48-52.) (3.)

WALSER FERENCZ első magyar gép- és tűzoltó szerek gyára, harang és érczöntőde Budapesten,
fiókraktár Kolozsvártt. bel-monostor utca 12. szám.

villamos házi és szoba-távirdák, vezetékek tűzoltó egyletek részére

P i a c z i á r a k.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)					100 kilo		1 köbméter	1 kilo	
helye	napja	tiszta buza	alegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	szóna	szalma	tűzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterce		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Décs		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	nov. 16	833	700	400	300	200	375	130	40	—	30
Kolozsvár	nov. 28	465	—	380	—	185	300	200	200	300	42
M.-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Széchenyi	nov. 26	580	480	360	400	200	330	180	100	320	40
Segesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szamosújvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	nov. 21	538	412	356	262	175	325	190	80	240	36
Sz.-Udvarhely	nov. 26	600	450	400	—	170	375	160	30	200	28
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 kr-ával számítatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelőnek minden külön díj nélkül teljes szerinti akaráhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	széri hirdetésnél									
	1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52
fizetendő forint										
1/16 v. egész oldal	8	24	45	85	120	160	180	200	220	260
3/16 v. fél "	4	12	23	43	60	80	90	100	110	130
1/10 v. negyed "	2	6	12	22	30	40	45	50	55	65
3/16 v. nyolczad oldal	1-50	4-50	8	12	16	22	24	26	28	33
1/16 v. tizenhatod "	1	3	4	6	8	11	12	13	14	17

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányiszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.